

AVSTRIJSKA ČITALNICA UNIVERZITETNE KNJIŽNICE MARIBOR V FUNKCIJI MEDIKULTURNEGA DIALOGA

Mateja Škofljanec

Univerzitetna knjižnica,
Maribor

Kontakti naslov:
mateja.skofljanec@uni-mb.si

Izvilleček

V 24 državah Evrope se nahaja 52 avstrijskih čitalnic. Svojim uporabnikom omogočajo dostop do gradiva in informacij, promovirajo nemški jezik in organizirajo razne prireditve – filmske večere, mednarodna posvetovanja, literarne večere. Avstrijska čitalnica Univerzitetne knjižnice Maribor je tretja najstarejša in deluje od leta 1990. Pripravili smo veliko mednarodnih posvetovanj, obiskov književnikov, filmski večeri so stalnica naše dejavnosti. Pri svojem delu sodelujemo z institucijami v Sloveniji in zunaj nje. V medkulturnem dialogu je Avstrijska čitalnica Univerzitetne knjižnice Maribor vezni člen med dvema različnima državama, kulturama in jezikoma.

Ključne besede

Avstrijske čitalnice, Univerzitetna knjižnica Maribor, medkulturni dialog, Evropsko leto medkulturenega dialoga

Abstract

There are 52 Austrian Libraries in 24 European countries. They offer access to library materials and information, promote the German language and organise different events: film evenings, international conferences, literary evenings. The Austrian Library of the University of Maribor Library is the third oldest Austrian Library and was opened in 1990. We have organised many international conferences, writers came to visit and the film evenings are permanently in our programme. We work very closely with institutions in and outside Slovenia. In the function of intercultural dialogue our Austrian Library of the University of Maribor Library is a link between two different countries, cultures and languages.

Keywords

Austrian libraries, University of Maribor Library, Intercultural Dialogue, European Year of Intercultural Dialogue

KRATKA PREDSTAVITEV AVSTRIJSKIH ČITALNIC

V osemdesetih letih je Kulturno-politična sekcija avstrijskega Ministrstva za zunanje zadeve (zdaj Ministrstva za evropske in mednarodne zadeve) začela v deželah srednje, južne in jugovzhodne Evrope ustanavljati Avstrijske čitalnice oz. Avstrijske knjižnice, ki se večinoma nahajajo na univerzah in v univerzitetnih knjižnicah. Kot prva izmed sedanjih dvainpetdesetih je bila leta 1986 ustanovljena Avstrijska čitalnica v Krakovu, kot trenutno zadnja pa leta 2007 v Istanbulu. Avstrijske čitalnice se tako nahajajo v 24 državah po Evropi, pa tudi v Izraelu in Turčiji.

Ena izmed glavnih nalog avstrijskih čitalnic je ponuditi vsem zainteresiranim uporabnikom, ki jih je letno več kot 100.000, dostop do gradiva in informacij o avstrijski

književnosti, znanosti, avstrijskem gospodarstvu, študiju, prav tako pa je pomembna tudi promocija nemškega jezika. Uporabniki avstrijskih čitalnic lahko storitve in gradivo, ki ga je v vseh avstrijskih čitalnicah skupaj trenutno okoli 300.000 enot, kot člani matičnih knjižnic uporabljajo brezplačno. Leta 2001 je takratna avstrijska ministrica za kulturo dr. Benita Ferrero-Waldner predstavila nov idejni načrt razvoja avstrijskih čitalnic, ki ga je poimenovala "Auslandskultur Neu". Osnovna zamisel tega načrta je vsestranska pomoč avstrijskim čitalnicam, ki naj se razvijejo v kulturne in medijske centre, ki poleg osnovne knjižnične dejavnosti aktivno sodelujejo tudi na kulturnem in izobraževalnem področju.

Eden od rezultatov tega razvojnega načrta je skupna spletna stran vseh avstrijskih čitalnic <http://www.oesterreich-bibliotheken.at>, na kateri so na voljo zelo podrobne

informacije in podatki o zgodovini, nastanku, knjižničnem fondu, dejavnostih in razvoju vsake posamezne avstrijske čitalnice, hkrati pa vse čitalnice tudi povezuje in omogoča med njimi izmenjavo mnenj, informacij in podatkov o tekočem dogajanju.

AVSTRIJSKA ČITALNICA UNIVERZITETNE KNJIŽNICE MARIBOR V FUNCKIJI MEDKULTURNEGA DIALOGA

Avstrijska čitalnica je bila v Univerzitetni knjižnici Maribor ustanovljena leta 1990 in 5. oktobra istega leta jo je slovesno odprl takratni avstrijski zunanji minister Alois Mock. Naša Avstrijska čitalnica je tretja najstarejša izmed današnjih dvainpetdesetih.

Avstrijska čitalnica v Univerzitetni knjižnici Maribor je posebna zbirka gradiva in je prostorsko in organizacijsko del Univerzitetne knjižnice. Vse gradivo zbirke Avstrijske čitalnice je vneseno in za potencialne uporabnike v Sloveniji in v tujini najdljivo po COBISS-u. Glavni vsebinski poudarki zbirke so avstrijska književnost, gradivo s področja literarne in umetnostne zgodovine, literarne teorije, jezikoslovja, domoznanstva, psihologije, umetnosti in izbor učbenikov ter priročnikov za poučevanje nemščine kot tujega jezika. Monografije iz zbirke Avstrijske čitalnice so postavljene v posebni sobi v prostem pristopu v III. nadstropju knjižnice in tako tvorijo knjižnico v knjižnici. Ostalo neknjižno gradivo je vključeno v fond Univerzitetne knjižnice in je natančno označeno kot gradivo Avstrijske čitalnice. Vsako leto nam avstrijsko Ministrstvo za evropske in mednarodne zadeve nameni približno 2.000 evrov, s katerimi razpolagamo pri nakupu gradiva, tako da je zbirka vsako leto obsežnejša in danes vsebuje 7.525 enot gradiva. Nabava gradiva poteka koordinirano s profesorji in lektorji na Oddelku za germanistiko ter Oddelku za prevodoslovje Filozofske fakultete v Mariboru in s profesorji nemščine na drugih fakultetah Univerze v Mariboru, poskušamo pa ustreči tudi željam preostalih uporabnikov.

Dejavnost naše Avstrijske čitalnice pa ni zgolj posredovanje splošnih in knjižničnih informacij ter gradiva, temveč zaradi vedno večjega zanimanja tudi širok izbor najrazličnejših prireditvev, ki jih pripravljamo z željo, da bi ljudem čim bolj približali avstrijsko književnost in kulturo ter promovirali sodelovanje med obema državama. V ta namen prirejamo filmske in literarne večere, razstave, posvetovanja, posredujemo informacije o kulturnih prireditvah v Avstriji in o možnostih študija na avstrijskih univerzah. Na začetku vsakega študijskega leta pripravimo za študente prvega in drugega letnika germanistike in v zadnjih letih tudi za študente drugih študijskih smeri uvajanje za uspešno iskanje in uporabo gradiva ter za čim učinkovitejšo uporabo COBISS-a.

V goste smo povabili tudi že veliko znanih avstrijskih književnikov, npr. Barbaro Frischmuth, Vladimirja Vertliba, ravno prejšnji teden pa smo skupaj z Goethejevim Institutom, Oddelkom za germanistiko in Oddelkom za prevodoslovje FF Maribor organizirali literarni večer z velikanom nemške književnosti Martinom Walserjem. Odmevna so bila tudi mednarodna posvetovanja, ki smo jih skupaj s Kulturnim forumom Veleposlaništva Republike Avstrije pripravili v zadnjih letih, in sicer *Sodelovanje slovenskih in avstrijskih knjižnic* leta 2004, ob 15. obletnici Avstrijske čitalnice leta 2005 posvetovanje *Sodobna nemška in slovenska književnost v Avstriji* ter lani *Zweigov simpozij*.

Ker ima naša Avstrijska čitalnica funkcijo povezovalke interesov dveh različnih držav, kultur in jezikov, torej nastopa v funkciji medkulturnega dialoga, potrebuje za svoje uspešno delovanje dobre odnose in sodelovanje z drugimi knjižnicami in institucijami in zato pri nas posebno pozornost posvečamo sodelovanju s kolegi v Sloveniji in zunaj nje. Tako sodelujemo s profesorji na Oddelku za germanistiko in Oddelku za prevodoslovje na Filozofski fakulteti v Mariboru in s profesorji nemščine na drugih mariborskih fakultetah. Zelo intenzivno sodelujemo tudi z direktorico Kulturnega foruma pri Veleposlaništvu Republike Avstrije. Prav gotovo ne gre izpustiti izredno plodnega sodelovanja z vodstvom Avstrijskih čitalnic pri avstrijskem Ministrstvu za evropske in mednarodne zadeve, s Centrom za vzhodno in jugovzhodno Evropo Deželne akademije Spodnje Avstrije in Avstrijskim literarnim združenjem. Zelo uspešno sodelujemo še z Avstrijskim inštitutom, Nemško čitalnico pri Centralni tehniški knjižnici v Ljubljani ter Goethejevim inštitutom. Zelo dobro pa nenazadnje sodelujemo tudi z IZUM-om, ki je leta 2004 v sodelovanju s takratnim Avstrijskim inštitutom za vzhodno in jugovzhodno Evropo pripravil in izvedel projekt "Katalogizacija gradiva avstrijskih čitalnic na območju jugovzhodne Evrope". S pomočjo zapisov naše avstrijske čitalnice, ki so jih kopirali iz vzajemnega kataloga, je bilo skoraj vsem Avstrijskim čitalnicam na področju bivše skupne države omogočeno, da so lahko naše zapise kopirale in jih prevzele v svojo lokalno bazo. V okviru tega projekta so bile organizirane tudi različne vrste izobraževanja, ki jih je izvajal IZUM in centri COBISS v posameznih državah.

Če strnem svoje misli: Avstrijska čitalnica Univerzitetne knjižnice Maribor je začela leta 1990, torej že 14 let pred vstopom Slovenije v EU, uresničevati enega izmed najpomembnejših ciljev, ki si jih je EU zadala v letošnjem Evropskem letu medkulturnega dialoga. Še danes ga uresničuje in tako kot primer dobre prakse skrbi za ohranjanje in krepitev stikov med različnima kulturama in različnima jezikoma, ki pa ju povezuje skupna kulturnozgodovinska

tradicija. Sodelovanje med Slovenijo in Avstrijo je v okviru Avstrijske čitalnice že pred Evropskim letom medkulturnega dialoga temeljilo na promociji medkulturne raznolikosti in podpori medkulturnega sodelovanja in je težilo k še tesnejšemu sodelovanju med sosednjima državama. Avstrijska čitalnica Univerzitetne knjižnice Maribor je tako vzorčni primer, da lahko ideje o možnostih, pomembnosti in učinkovitosti medkulturnega dialoga spremenimo v resničnost.

Reference

- [1] Škofljanec, Mateja (ur.) (2004). Sodelovanje slovenskih in avstrijskih knjižnic – mednarodno posvetovanje = Kooperation der österreichischen und slowenischen Bibliotheken – Internationale Tagung. Maribor: Univerzitetna knjižnica.
- [2] Univerzitetna knjižnica Maribor (2003). 100 let Univerzitetne knjižnice Maribor: 1903–2003 (jubilejni zbornik). Maribor: Univerzitetna knjižnica Maribor.
- [3] Univerzitetna knjižnica Maribor (2006). Poročilo o delu Univerzitetne knjižnice Maribor za leto 2005. Maribor: Univerzitetna knjižnica Maribor.

Spletne povezave

- 1 <http://www.bmeia.gv.at>
- 2 <http://www.oesterreich-bibliotheken.at>
- 3 <http://www.ukm.si>
- 4 <http://www.ff.uni-mb.si/>
- 5 <http://www.izum.si>
- 6 <http://www.cobiss.si>
- 7 <http://www.oesterreich-bibliotheken.at>
- 8 <http://www.ogl.at>
- 9 <http://www.noe-lak.at/index.html>